

Naturinventering av Björkholmen i Larsmo skärgård samt utlåtande över flyttning av byggrätter

Mattias Kanckos
December 2021

Naturstigen 12
68810 Ytteresse
Finland

Tel: 050-5939536
naturforetagare@gmail.com

Innehållsförteckning

1. Inledning	2
2. Material och metoder	2
3. Allmän beskrivning av området	2
4. Fågelfaunan	6
5. Flygekorre	6
6. Fladdermöss	6
7. Åkergroda	6
8. Utter	6
9. Övrig Fauna	7
10. Rekommendationer för planeringen	7
11. Litteratur	7

1. Inledning

Björkholmen (Byrkholmen) i Larsmo inre skärgård hör till Forsby i Pedersöre kommun och således är det Pedersöre kommun som sköter om planläggningen på holmen. För holmen har det uppgjorts en strandgeneralplan redan år 1992 som dock av flera orsaker behöver uppdateras. Bl.a. har landhöjningen gjort att vissa av de inplanerade byggrätterna inte lämpar sig längre för byggande och de allmänna områden som planerat på holmen har aldrig förverkligats. Två av markägarna på holmen kommer att ansöka om att flytta sina byggrätter, varav den ena markägaren har två byggrätter. En strandplan bör grunda sig på tillräckliga undersökningar och utredningar. Till dessa undersökningar hör alltid en naturinventering av flora och fauna inom projektområdet. Målsättningen med denna naturinventering är att ge tillräckligt god kännedom om områdets naturvärden för att kunna bedöma planens inverkan på den biologiska mångfalden.

2. Material och metoder

En naturinventering kan omfatta många olika artgrupper som kräver olika typer av inventeringsmetodik. Denna naturinventering i Larsmo omfattar enbart en inventering av växter och naturtyper och målsättningen med inventeringen var att allmänt beskriva naturen i området, att eventuellt hitta utrotningshotade eller skyddsvärda naturtyper enligt naturskydds-, vatten- eller skogslagen. Förutom de enligt lag skyddade naturtyperna noterades även lokalt sällsynta naturtyper som kan vara viktiga för den biologiska mångfalden eller som kan tänkas utgöra livsmiljö för hotade och skyddade arter. Naturinventeringen gjordes den 3.11 2021. I naturinventeringen deltog även en av markägarna på holmen. Denna naturinventering har gjorts av FM biolog Mattias Kanckos från essnature.

3. Beskrivning av området

Björkholmen är en ca 18 hektar stor, stenig, kuperad och relativt karg skogsholme som ligger i Larsmo inre skärgård endast ca 250 meter från fastlandet (Bild 1). Avståndet till Krok båthamn i sydost är ca 800 meter. På Björkholmen finns i dagsläget 6 fritidshus samt ytterligare ett på en liten holme strax väster om Björkholmen. Till holmen har man också dragit el, men alla fritidshus är dock inte anslutna till elen.

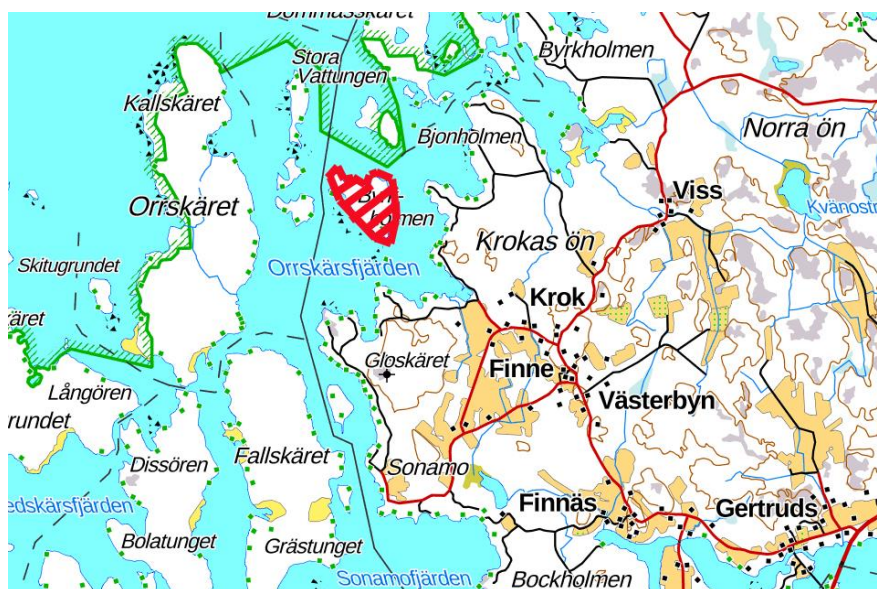

Bild 1. Översiktskarta över inventeringsområdets läge i Larsmo.

Skogen på holmen domineras av en gammal barrskog med ställvis stort inslag av björk i trädskiktet. Den södra delen av holmen har avverkats under 1960- och 1970-talet och där växer nu en ca 50-60-årig tallekonomiskog med inslag av gran. På holmen finns ställvis rätt mycket vindfällen och döda träd. Skogstypen är mestadels frisk moskog (MT). I buskskiktet påträffas också lite gran (*Picea abies*). I fältskiktet dominerar blåbär (*Vaccinium myrtillus*), lingon (*Vaccinium vitis-idaea*), revlumner (*Lycopodium annotinum*) och linnea (*Linnea borealis*). På grund av den blockrika terrängen är dock speciellt den norra delen av holmen rätt karg. På den mycket blockrika, nordvästligaste udden dit man planerar att flytta en av byggrätterna växer en mycket tvinvuxen gran och björkskog med endast små träd och buskar. I och med att holmen är rätt kuperad och blockrik är strandbården med växtlighet mycket smal och någon lövblandskog typisk för strandområden förekommer inte. I princip båda byggrätterna som anvisats i planen på den västra sidan av holmen ligger innanför en mindre holme och sundet däremellan har vuxit helt igen med bladvass (*Phragmites australis*). Det skulle krävas omfattande muddringar och grävarbeten för att kunna utnyttja dessa byggrätter, vilket förstås är illa också ur natur- och miljösynvinkel.

Bild 2. På den norra delen av holmen växer en äldre granskog med stort inslag av björk. Skogstypen är frisk moskog (MT).

Bild 3. På den södra delen av holmen växer en ca 50-årig, rätt gles tallekonomiskog.

Bild 4. Till denna plats vill man flytta en av byggrätterna. Skogen på området är mycket tvinvuxen och gles, området är kuperat och blockrik med utsikt norrut rakt mot havet. Utanför stranden blir det snabbt djupt och inga muddringar eller andra grävåtgärder i vattnet krävs för att ny byggrätten.

Bild 5. Längs den västra stranden av Björkholmen finns två byggrätter inplanerade, delvis innanför den lilla holmen till vänster på bilden. Som syns på bilden är detta område mycket grunt och har vuxit igen med bladvass. Byggrätterna är således dåligt placerade eftersom det skulle krävas omfattande muddringar för att kunna utnyttja området.

Bild 6. Zonen med strandskog är mycket smal överallt på Björkholmen och någon bred zon med t.ex. alskog finns inte någonstans på holmen.

4. Fågelfaunan

Ingen skild fågelinventering gjordes inom ramen för denna naturinventering. Med tanke på holmens växtlighet och karaktär kan man dock dra ganska långtgående slutsatser om att holmen inte har någon större betydelse för fågelfaunan. Det finns t.ex. inga låga strandängar som skulle lämpa sig för vadarfåglar eller sjöfåglar. Den smala zonen med strand- och lövskog gör också att holmen inte heller lämpar sig för t.ex. för mindre hackspett. På holmen finns heller inga rovfågelbon såsom havsörns- eller fiskgjusbon. På holmen häckar högst antagligen talrika fåglar typiska för äldre barrskog och tallekonomiskogar.

5. Flygekorre

Flygekorren räknas som en nära hotad art (NT) enligt den nyaste klassificeringen av våra utrotningshotade arter från 2015 och den finns även med på bilaga IVa i EU:s habitatdirektiv. Enligt direktivet är det förbjudet att förstöra eller försvaga artens föröknings- och rastplatser. Inom inventeringsområdet påträffades inga spår av flygekorre och det finns inga tidigare uppgifter om att flygekorre skulle förekomma på holmen. Skogen på holmen skulle delvis lämpa sig för flygekorre, men i och med att holmen ligger så pass långt från fastlandet är det svårt för flygekorre att etablera sig i området.

6. Fladdermöss

Ingen inventering av fladdermöss gjordes i samband med denna naturinventering. Av holmens karaktär kan man dock anta att det i området kan förekomma fladdermöss av arten nordisk fladdermus (*Eptesicus nilssoni*). De har i så fall sin rast- och förökningsplats i någon av sommarstugorna och att det byggs flera sommarstugor i området kommer enbart att gynna fladdermössen. Att man flyttar byggrätterna har ingen betydelse i sammanhanget.

7. Åkergroda

Åkergrodan (*Rana arvalis*) finns liksom flygekorren även med på bilaga IVa i EU:s habitatdirektiv. Enligt direktivet är det förbjudet att förstöra eller försvaga dessa arters föröknings- och rastplatser. Detta gäller alla förekomstplatser även utanför de befintliga skyddsområdena. Åkergrodan är tämligen vanlig i de flesta sjöar i Österbotten. I området förekommer inga sådana vattendrag eller potentiella lekplatser för åkergroda och ingen inventering utfördes.

8. Utter

Utter (*Lutra lutra*) finns liksom flygekorren och åkergrodan även med på bilaga IVa i EU:s habitatdirektiv. Enligt direktivet är det förbjudet att förstöra eller försvaga dessa arters föröknings- och rastplatser. Detta gäller alla förekomstplatser även utanför de befintliga skyddsområdena. Uttern har blivit tämligen vanlig i de flesta sjöar, åar och vattendrag i Österbotten. Den förekommer numera också vid havet. Uttern är i Finland också fridlyst. I området förekommer inga sådana vattendrag som skulle lämpa sig för uttern.

9. Övrig fauna

Under naturinventeringen observerades en nästan helvit skogshare (*Lepus timidus*) inom det inventerade området. Enligt uppgift finns det tidvis rätt mycket skogsharar på holmen. Åtspår av ekorre (*Sciurus vulgaris*). Tidvis kan både älg (*Alces alces*) och vitsvanshjort (*Odocoileus virginianus*) påträffas på holmen. Området har dock inte någon speciell betydelse för däggdjuren.

10. Rekommendationer för planeringen

Björkholmen är redan bebyggd med 6 sommarstugor och till holmen har man dragit el. Till holmen är det också rätt kort båtväg, ca 800 m från Krok båthamn, vilket gör miljöpåverkan från en eventuell ökande båttrafik rätt minimal. Holmen lämpar sig således för ytterligare fritidsbebyggelse.

En flyttning av byggrätterna är också motiverad i och med att växtligheten och naturen på holmen ändrat betydligt sedan 1992. Att flytta byggrätterna till områden där man inte behöver muddra för att nå platserna med båt är till fördel ur alla synvinklar. Inom det inventerade området hittades inga naturtyper som är skyddade enligt vattenlagen, naturskyddslagen eller skogslagen eller andra faktorer som behöver beaktas i samband med ändringen av planen. Ur natur- och miljösynvinkel har den alltså ingen större betydelse vart på holmen byggrätterna flyttas.

11. Litteratur

Kuusipalo, J. 1996. Suomen metsätyypit. Kirjayhtymä OY. 145 s.

Liukko, U-M., Henttonen, H., Hanski, I. K., Kauhala, K., Kojola, I., Kyheröinen, E-M. & Pitkänen, J. 2016: Suomen nisäkkäiden uhanalaisuus 2015 – The 2015 Red List of Finnish Mammal Species. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 34 s.

Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim./eds.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 685 s.

SLTY. Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry:n suositus lepakkokartoituksista luontokartoittajille, tilaajille ja viranomaisille (http://www.lepakko.fi/docs/SLTY_lepakkokartoitusohjeet.pdf). (2011). at <http://www.lepakko.fi/docs/SLTY_lepakkokartoitusohjeet.pdf>

Söderman, T. 2003. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Ympäristöopas 109. 196 S.

Tiainen, J., Mikkola-Roos, M., Below, A., Jukarainen, A., Lehtikainen, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Sirkiä, P. & Valkama, J. 2016: Suomen lintujen uhanalaisuus 2015 – The 2015 Red List of Finnish Bird Species. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 49 s.